

**Sprawozdanie Prezydenta Miasta Białegostoku z realizacji zadania
określonego w Porozumieniu Nr DKOS-1/GP-512-7/05-52 z dnia
01.06.2005r.**

Nazwa rządowego Programu na rzecz społeczności romskiej w roku 2005:

„Szansa. Edukacja i Integracja Romów” – Wniosek pt. „Edukacja – Przyszłość Romów”

Realizator Programu:

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku

Liczba osób objętych zadaniem:

28 dzieci pochodzenia romskiego

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku, jako instytucja mająca na celu niesienie pomocy i wsparcia osobom oraz rodzinom w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i poprawy warunków odpowiadających godności człowieka, w 2004 roku rozpoczął wdrażanie zadań pomocowych, ujętych w Programie na rzecz społeczności romskiej. Program w 2005 roku realizowany jest po raz drugi i przewiduje się jego kontynuację w latach następnych.

Rodziny romskie zamieszkujące Białystok od lat pozostają w trudnej sytuacji życiowej, wynikającej często z niedoborów wykształcenia, co w następstwie skutkuje brakiem możliwości podjęcia zatrudnienia lub całkowitą niechęcią poszukiwania jakiegokolwiek pracy. Prawie stu procentowe bezrobocie skutkuje tym, iż miesięczne dochody całych rodzin nie przekraczają kwoty kryterium dochodowego przyjętego na osobę w rodzinie, tj. 316 zł (art. 8 ust 1 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r.), co w efekcie powoduje, iż Romowie od wielu lat lub pokoleniowo korzystają z pomocy społecznej. Niskie dochody niejednokrotnie stają się powodem zaniedbywania edukacji dzieci romskich. Podczas rozpoznawania przez pracowników socjalnych MOPR problemów, z jakimi zmagają się Romowie rodzice deklarowali, iż przyczyną niskiej frekwencji dzieci w szkołach jest brak środków finansowych, które mogliby przeznaczyć na zakup wyprawki szkolnej dziecku. Opracowanie Programu na rzecz społeczności romskiej wynikało

z dokładnej diagnozy potrzeb rodzin romskich. Jest on kierowany przede wszystkim w te obszary życia Romów, które dzięki udzielonemu wsparciu mogą owocować podniesieniem jakości życia rodzin romskich.

Zasadniczym celem Programu jest nie tylko doraźna pomoc finansowa (gdyż taką mogą Romowie otrzymać w ramach ustawy o pomocy społecznej) ale przede wszystkim dążenie do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin pochodzenia romskiego oraz ich integracji ze środowiskiem na poziomie lokalnym w sferze ekonomicznej i społecznej, eliminowanie różnic i doprowadzenie do wyrównania poziomów na takich płaszczyznach jak: edukacja, warunki lokalowe oraz umiejętność funkcjonowania w społeczeństwie obywatelskim.

Rozwiązania proponowane w Programie mają charakter innowacyjny ze względu na to, iż dotychczas w Białymstoku nie były podejmowane działania skierowane wyłącznie do społeczności romskiej mające na celu umożliwienie przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie sami pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Ośrodek uzyskał dla Programu, w części edukacyjnej, poparcie Centralnej Rady Romów w Polsce mającej swoją siedzibę w Białymstoku, Kuratorium Oświaty w Białymstoku, Wydziału Edukacji Urzędu Miejskiego w Białymstoku oraz Szkół z terenu miasta Białegostoku, do których uczęszczają dzieci romskie.

W dniu 01.06.2005r. zostało zawarte Porozumienie Nr DKOS-1/GP-512-7/05-52 pomiędzy Ministrem Edukacji Narodowej i Sportu (Zleceniodawca) a Prezydentem Miasta Białegostoku (Zleceniobiorca), na podstawie którego przyznano środki na realizację zadań edukacyjnych określonych w Porozumieniu. W ramach niniejszego Porozumienia Zleceniobiorca zobowiązał się do zakupu, w terminie do 10 września 2005r. podręczników i przyborów szkolnych dla uczniów romskich, według zapotrzebowania określonego przez szkoły i zakupu wyprawki do przedszkola dla dzieci romskich oraz dofinansowania kosztów przedszkola. Zleceniodawca na wskazane wyżej zadania przekazał Zleceniobiorcy dotację w łącznej kwocie 14.000 zł.

W dniu 16.09.2005r. został zawarty Aneks Nr 1 do w/w Porozumienia pomiędzy Ministrem Edukacji Narodowej i Sportu a Prezydentem miasta Białegostoku. W ramach niniejszego Aneksu pkt 1 w § 1 ust. 2 w/w Porozumienia otrzymał brzmienie, iż Zleceniobiorca dokona zakupu, w terminie do dnia 30 września 2005r. podręczników i przyborów szkolnych uczniom romskim według zapotrzebowania określonego przez szkoły.

Sposób realizowania zadań określonych w Porozumieniu.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku w bieżącym roku zwrócił się do szkół z terenu miasta Białegostoku, do których uczęszczają dzieci romskie, z propozycją dalszej współpracy przy realizacji Programu na rzecz społeczności romskiej przewidzianego na rok 2005. W ramach tej współpracy Dyrektorzy szkół ponownie wyznaczyli pracownika szkoły, który zna lub zapoznał się z sytuacją rodzinną i potrzebami w zakresie wyposażenia szkolnego dziecka romskiego. Zgodnie z zapotrzebowaniem określonym przez szkołę wytypowani pracownicy szkół, we współpracy z rodzicami ustalili potrzeby dziecka i wspólnie poszli do wybranego przez siebie sklepu, gdzie zostało złożone zapotrzebowanie na artykuły szkolne. Po dostarczeniu do MOPR faktur (z odroczonym terminem płatności do 14 dni) Urząd Miejski przelał na konta sklepów środki przekazane przez MENiS. Po dokonaniu wpłat pracownicy szkół odebrali podręczniki oraz przybory szkolne i przekazali je za potwierdzeniem odbioru rodzicom dziecka. Współpraca ze szkołami dała Ośrodkowi możliwość szerszego spojrzenia na problemy z jakim boryka się dziecko romskie z zakresu edukacji. Najczęściej były to: niskie dochody, z których wynika brak podręczników i przyborów szkolnych, brak tornistra, kapci na zmianę, ubrań, niedożywienie, a w dalszej konsekwencji niska frekwencja uczęszczania do szkoły. Doświadczenia z 2004 roku pokazały, iż efektem uzyskanym poprzez pomoc udzieloną w postaci zakupienia wyprawki szkolnej dzieciom romskim, było zmniejszenie się ilości opuszczanych lekcji przez dzieci romskie oraz zacieśnienie kontaktów rodziców ze szkołą, a w szczególności z pedagogiem i nauczycielami. Zadania z zakresu edukacji uznano za priorytetowe w realizacji Programu, ze względu na to iż „inwestycja edukacyjna” we wczesnym wieku szkolnym dziecka może w przyszłości zaowocować podjęciem nauki w szkole ponadgimnazjalnej i uzyskaniem wykształcenia, które stworzy szansę życiowego usamodzielnienia. Należy wspomnieć, iż dotychczas dzieci romskie kończyły naukę na poziomie podstawowym i nie podejmowały dalszej edukacji. W chwili obecnej jedno dziecko romskie ukończyło szkołę gimnazjalną i podjęło dalszą naukę w Zespole Szkół Gastronomicznych w Białymstoku.

Innowacyjnością Programu w roku bieżącym była udana próba przekonania rodziców o potrzebie obejmowania dzieci wychowaniem przedszkolnym. Z tej formy pomocy skorzystała wielodzietna rodzina romska składająca się z dwojga rodziców i 6 dzieci, której dochody nie pozwalały na to, żeby dziecko mogło uczęszczać do przedszkola. Podczas pobytu dziecka w przedszkolu wychowawcom udało się zaobserwować, iż dziecko przejawiało cechy Zespołu ADHD (zespół nadpobudliwości psycho-ruchowej) i kwalifikuje się do nauczania w przedszkolu integracyjnym. Dyrektor Przedszkola Nr 23 zgłosił problem

dziecka do Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Białymstoku i następnie zostały podjęte działania skierowane na umieszczenie dziecka w przedszkolu specjalistycznym. Poinformowano rodziców o możliwości i potrzebie zdiagnozowania dziecka w poradni Pedagogiczno-Psychologicznej i uzyskania opinii lub orzeczenia kwalifikującego dziecko do Przedszkola Integracyjnego. Przy pomocy pracownika Ośrodka udało się pomóc rodzicom w załatwieniu wszelkich formalności w Poradni oraz Przedszkolu Integracyjnym. Sukcesem Programu, jest udzielone na czas wsparcie dziecku, które potrzebowało fachowej pomocy, a nie mogło otrzymać jej w przedszkolu masowym. Od dnia 01.12.2005r. dziecko zostało zapisane do Przedszkola Integracyjnego Nr 41 w Białymstoku, gdzie zostało objęte specjalistyczną pomocą stosownie do zaopiniowanego zaburzenia.

Poza w/w Programem większość dzieci romskich jest objęta pomocą w formie dożywiania w szkole. Rodziny romskie systematycznie korzystają z pomocy finansowej, rzeczowej, pracy socjalnej oraz poradnictwa w MOPR.

Przy promocji Programu na rzecz społeczności romskiej Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku podjął współpracę z Regionalną Telewizją Białystok TVP 3, która zrealizowała reportaż dotyczący pomocy i wsparcia jakie otrzymały rodziny romskie z w/w Programu.

Źródła finansowania zadań określonych w Porozumieniu.

- dotacja Ministra Edukacji Narodowej i Sportu w kwocie 14.000 zł
- środki Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Białymstoku w kwocie 920 zł

Zadania określone w Porozumieniu Nr DKOS-1/GP-512-7/05-52 z dnia 01.06.2005r. były realizowane w roku szkolnym 2005/2006 w 16 placówkach głównie w szkołach podstawowych i w gimnazjach (w tym w 2 szkołach ponadgimnazjalnych) oraz 2 Przedszkolach.

Zadanie finansowane ze środków MENiS dotyczyło:

- objęcia jak największej liczby dzieci romskich w postaci zakupu podręczników i przyborów szkolnych
- zakupu wyprawki do przedszkola oraz dofinansowania kosztów przedszkola dzieciom romskim

Pomocą objęto 28 dzieci, w tym:

- 27 dzieci otrzymało wyprawkę szkolną
- 1 dziecko otrzymało wyprawkę przedszkolną
- 1 dziecku dofinansowano koszty przedszkola.

Zadanie finansowane ze środków MOPR dotyczyło głównie:

- wyposażenia dzieci romskich w niezbędne ubranie i obuwie, co miało na celu wyrównywanie różnic pomiędzy dziećmi romskimi a polskimi umożliwiając przy tym pełne uczestnictwo dzieci romskich w zajęciach szkolnych.

Brak ubrania, obuwia, wyposażenia szkolnego często stawał się ważną przyczyną opuszczania przez dzieci romski zajęć w szkołach, co skutkowało niską frekwencją na lekcjach, a konsekwencji słabymi wynikami w nauce. Od czasu realizacji zadań ujętych w Programie na rzecz społeczności romskiej zostały zaobserwowane zmiany postaw Romów wobec potrzeby edukacji swoich dzieci. Zauważają, iż osiągnięte wykształcenie może w przyszłości skutkować lepszym startem dziecka w dorosłe życie, równością szans przejawiającą się w ubieganiu się o pracę, a co z tym idzie poprawą jakością życia.

Wobec powyższego należy stwierdzić, iż Program spełnił swoje zadanie, ponieważ poprzez zakup przyborów i podręczników szkolnych umożliwił dzieciom romskim prawidłowe funkcjonowanie w środowisku szkolnym. Jednakże, aby wzmocnić osiągnięte efekty należy wspierać rodziny romskie oraz kontynuować podjęte działania w latach następnych.